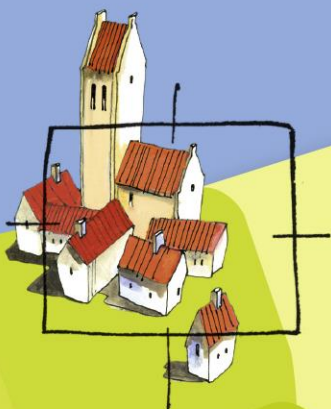

**Activiteitenplan Nassau Dwarsstraat
Vlijmen - Bijlage 1 bij
ontheffingsaanvraag Wnb**

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

**Activiteitenplan Nassau Dwarsstraat
Vlijmen - Bijlage 1 bij
ontheffingsaanvraag Wnb**

11 november 2019
Projectnummer 099.00.15.00.00

Ruimte voor de leefomgeving

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Ontheffingsaanvraag	3
1.3	Ontheffingsperiode	3
1.4	Plangebied	4
1.5	Opzet van het rapport	5
2	Situatieschets en activiteiten	6
2.1	Ligging en huidige situatie	6
2.2	Voorgenomen activiteiten	6
2.3	Planning	6
2.4	Overige vergunningen	6
3	Doel en belang activiteiten	7
4	Alternatieven	9
4.1	Alternatieve locatie	9
4.2	Behoud van functionele leefomgeving binnen het plangebied	9
4.3	Niet uitvoeren van de activiteiten	9
5	Ecologisch onderzoek	11
5.1	Steenuil	11
5.1.1	Onderzoek aanwezigheid	11
5.1.2	Functie plangebied	12
5.1.3	Effecten	13
5.1.4	Staat van instandhouding	14
5.2	Overige soorten	14
6	Beschermingsmaatregelen	16
6.1	Maatregelen om de functionaliteit te waarborgen	16
6.1.1	Compensatie voor verlies van foerageergebied hoge kwaliteit	17
6.1.2	Maatregelen tijdens de bouwwerkzaamheden en voorbereiding daarvan	19
6.1.3	Behouden of zo nodig creëren van een voor steenuil veilige en aantrekkelijke vliegroute	20
6.1.4	Overige maatregelen	20
6.2	Maatregelen voor staat van instandhouding	21
6.3	Maatregelen in het kader van zorgplicht	21
7	Verantwoording	22
8	Bronnen	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Heusden wil twee bouwkavels voor woningen ontwikkelen aan de Nassau Dwarsstraat te Vlijmen. Om dit mogelijk te maken wordt een bestemmingsplan opgesteld. In dit kader is ecologisch onderzoek uitgevoerd, waaruit naar voren komt dat net buiten het plangebied een bezette nestplaats van steenuil aanwezig is. In verband met de aanwezigheid van deze op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde soort wordt een ontheffing aangevraagd op grond van artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming (Wnb).

In overleg met de gemeente Heusden en de Uilenwerkgroep van IVN De Waerdman Oost heeft BügelHajema Adviseurs een voorliggend activiteitenplan uitgewerkt om de functionaliteit van de nestplaats van steenuil te handhaven. Tevens heeft BügelHajema Adviseurs B.V. de voorbereiding van deze ontheffingsaanvraag verzorgd voor de gemeente Heusden.

1.2 Ontheffingsaanvraag

Dit document is een bijlage bij het ontheffingsverzoek van artikel 3.3 van de Wnb. Het activiteitenplan wordt ter beoordeling voorgelegd aan de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) die in opdracht van het bevoegd gezag, de provincie Noord-Brabant, verantwoordelijk is voor de toetsing van plannen aan de soortenbescherming van de Wnb.

Er worden maatregelen genomen om (a) de functionaliteit te waarborgen, (b) de gunstige staat van instandhouding te waarborgen en (c) aan de zorgplicht te voldoen.

Als gevolg van de bouwwerkzaamheden, het vergraven van grond en vellen van bomen in het plangebied kan sprake zijn van opzettelijke verstoring van een (nestplaats van) steenuil, wat in strijd zou zijn met artikel 3.1 vierde lid van de Wnb.

Hiervoor wordt de aanvraag van een ontheffing getoetst aan de belangen zoals deze in artikel 3.3 van de Wnb staan beschreven.

Volksgezondheid en openbare veiligheid

De ontheffing steenuil wordt aangevraagd in het kader van volksgezondheid en openbare veiligheid (artikel 3.3 lid 4b sub 1). Het gaat om het mogelijk maken van de bouw van twee nieuwe woningen en daartoe herinrichten van het groen in het plangebied.

1.3 Ontheffingsperiode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van voorbereidende werkzaamheden tot en met de bouw van de nieuwe woningen.

Aangezien nog niet exact bekend is wanneer de ontheffing wordt verleend en wanneer de bouw wordt gerealiseerd, is in het formulier als aanvangsdatum 1 januari 2020 aangenomen, de voorziene

start van de voorbereidende werkzaamheden. Daar realisatie wordt verwacht binnen maximaal zes jaar is als einddatum van 1 januari 2026 opgenomen.

Gezien de lange doorlooptijd is het denkbaar dat er kan worden afgeweken van bovengenoemde planning. Indien dit het geval is, zal dit schriftelijk aan het bevoegd gezag worden medegedeeld.

1.4 Plangebied

De ligging van het plangebied wordt weergegeven in figuur 1.

Het plangebied betreft een perceel aan de Nassau Dwarsstraat, Vlijmen, tussen de nummers 3 en 5.

Figuur 1. Plangebied (bron luchtfoto: ESRI)

Provincie:	Noord-Brabant
Gemeente:	Heusden
Plaats:	Vlijmen
Straat:	Nassau Dwarsstraat

1.5 Opzet van het rapport

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het plangebied en de voorgenomen activiteiten weergegeven. Het doel en belang van de voorgenomen ontwikkelingen zijn in hoofdstuk 3 uitgewerkt. Hoofdstuk 4 behandelt de alternatievenafweging. In hoofdstuk 5 is het ecologisch onderzoek samengevat dat in het kader van het project is uitgevoerd. Mogelijke beschermingsmaatregelen ten behoeve van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd, zijn uitgewerkt in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 wordt tot slot aangegeven wie verantwoordelijk is voor de uitgevoerde ecologische onderzoeken en het opstellen van het activiteitenplan.

2 Situatieschets en activiteiten

2.1 Ligging en huidige situatie

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Het plangebied betreft een onverhard en onbebouwd terrein met grasachtige begroeiing en sterk verruigde delen met ruigtekruiden, bramen en opslag van kleine bomen. Langs de randen binnen het plangebied staan ook verspreid struiken en enkele tot 15 m opgaande bomen. Ook middenin het plangebied staan enkele tot 10 m hoge bomen. Oostelijk in het plangebied bevindt zich een 1 m diepe kuil waar in het verleden de fundering van bebouwing aanwezig was. Er is geen oppervlaktewater aanwezig in het plangebied.

Het plangebied bevindt zich aan de rand van het dorp. Aan de oost- en westzijde grenst het plangebied aan woningen, aan de noordzijde ligt de straat met aan de overzijde een door bebouwing ingesloten perceel grasland. Aan de zuidzijde grenst het plangebied aan agrarische gronden, met grasland dat wordt begraaasd door schapen en paarden en daarachter een dijk en open agrarisch en natuurgebied.

2.2 Voorgenomen activiteiten

Het plan voorziet in de bouw van twee nieuwe woningen en bijbehorende tuinen/erven. Voor de ontwikkeling wordt de grond vergraven en de vegetatie verwijderd. Mogelijk worden ten behoeve van de bouw enkele bomen geveld.

De werkzaamheden bestaan uit reguliere bouwwerkzaamheden. Voorafgaand aan de bouwfase wordt de grond bouwrijp gemaakt, waarbij de (opgaande) vegetatie wordt verwijderd. Bij de werkzaamheden wordt beperkt zwaar materieel, zoals een graafmachine en vrachtwagens ingezet. Tijdens de bouwfase zijn geen heiwerkzaamheden aan de orde. De woningen worden gefundeerd op staal en niet op heipalen.

2.3 Planning

Vooralsnog wordt voor voorbereidende werkzaamheden drie maanden en voor de bouwfase een periode van circa 12 maanden aangehouden. De voorbereidende werkzaamheden worden na 1 januari 2021 opgestart, maar niet eerder dan de ontheffing in het kader van de Wnb is verkregen. De aanvangsdatum van de bouw is nog niet bekend. Er wordt ervan uitgegaan dat de bouwwerkzaamheden eindigen uiterlijk op januari 2026.

2.4 Overige vergunningen

Naast een aanvraag om een Wnb-ontheffing wordt voor de bouw een herziening van het bestemmingsplan doorgevoerd. Een omgevingsvergunningaanvraag voor de activiteit bouwen zal in een later stadium worden gedaan als de bouwplannen zijn uitgewerkt.

3 Doel en belang activiteiten

Het doel van de activiteit is de bouw van twee woningen. Nieuwe woningen zijn belangrijk voor de volkshuisvesting in de gemeente. Dit wordt eerst toegelicht, en vervolgens hoe dit tevens het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid dient.

In juli 2009 is de Structuurvisie 'Ideeën voor een plek' door de gemeenteraad van Heusden vastgesteld (gemeente Heusden, 2009). Deze visie geeft richting aan de gemeentelijke ambities voor de ruimtelijke ontwikkeling van de komende jaren. Het plangebied ligt binnen de aanduiding 'uitbreiden wonen'. In de structuurvisie is de taakstelling voor de woningbouwopgave beschreven. De gemeente kent een grote taakstelling, wat goede perspectieven biedt om de woningvoorraad nog beter af te stemmen op de huidige en toekomstige behoeften op het gebied van woonkwaliteiten, zorg en welzijn. Daarnaast wil de gemeente duurzame bouw stimuleren, aantasting van het buitengebied voorkomen en het woonklimaat optimaliseren.

Met het vaststellen van de Woonvisie Heusden 2014 - 2024 'Dromen waarmaken' (gemeente Heusden, 2014) is ingespeeld op de actualiteit en wordt een visie gegeven op de ontwikkelingen van volkshuisvesting in de komende beleidsperiode 2014 - 2018 met een doorkijk van tien jaar. De Woonvisie is op 14 januari 2014 vastgesteld.

De woonvisie heeft als titel 'Dromen waarmaken'. Deze verwoordt de opvatting dat inwoners van Heusden zoveel mogelijk zelf moeten kunnen bepalen hoe ze willen wonen. De gemeente vindt het belangrijk dat de inwoners binnen de gemeente een wooncarrière kunnen doorlopen. Daarbij is bijzondere aandacht voor mensen die vanwege inkomen of gezondheid beperkte kansen op de woningmarkt in Heusden hebben. De gemeente koestert de variëteit aan identiteiten en benut de kans die nieuwbouw biedt om deze variatie te versterken. Dat is ook nodig gezien de demografische ontwikkelingen in de komende periode. De nieuwbouw biedt de gelegenheid om bij te dragen aan de regionale woonopgaven.

De ontwikkeling aan de Nassau Dwarsstraat maakt onderdeel uit van de woningbouwtaakstelling. Door woningbouw te realiseren binnen bestaand stedelijk gebied en de aangewezen uitbreidingsgebieden voor wonen, wordt voorkomen dat het buitengebied wordt aangetast. Hiermee sluit de ontwikkeling aan op de uitgangspunten van de Structuurvisie Heusden.

Als instrument hierbij heeft de gemeente Heusden de KavelWinkel opgezet. Hiermee wil de gemeente mensen helpen bij het vinden van een vrije bouwkvael of een nieuwbouwwoning. De gemeente Heusden wil een aantal kleine locaties ontwikkelen, die een aanvulling kunnen zijn op het aanbod in de KavelWinkel. Het perceel aan de Nassau Dwarsstraat is er hier één van.

Door bouw van deze woningen mogelijk te maken wordt tevens het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid gediend. Dit belang wordt hieronder nader behandeld.

Volksgezondheid en openbare veiligheid

Nieuwe woningen moeten voldoen aan hoge eisen ten aanzien van energiezuinigheid en duurzaamheid, resulterend in een gezond binnenhuisklimaat. Tevens moet worden voldaan aan eisen ten aanzien van een gezonde leefomgeving. Door nieuwbouw mogelijk te maken waar inwoners van de gemeente naartoe kunnen verhuizen krijgen zij beschikking over 'gezondere' woningen, aansluitend op de bovengenoemde ruimtelijke kwaliteit.

De locatie is goed bereikbaar met de auto en er is ruimte binnen de kavels voor parkeren, terwijl de locatie ook dicht bij het centrum van Vlijmen ligt, zodat het aantrekkelijk is op de fiets naar het centrum te gaan.

Op deze manier draagt dit plan bij aan volksgezondheid en openbare veiligheid.

4 Alternatieven

In dit hoofdstuk wordt uitgewerkt of er alternatieven zijn in de vorm van een andere locatie voor de woningen of een inrichting van het bouwperceel zonder mogelijke verstoring van steenuil. Tot slot komt aan bod in hoeverre het afzien van uitbreiding een alternatief is.

4.1 Alternatieve locatie

Het perceel maakt deel uit van bestaand stedelijk gebied volgende de Verordening Ruimte en is onderdeel van een in de structuurvisie (gemeente Heusden, 2009) aangewezen uitbreidingslocatie voor wonen (zie hoofdstuk 3). De percelen grenzend aan het plangebied, die eveneens deel uitmaken van voornoemde gebieden, zijn ofwel reeds bebouwd ofwel bestaan uit agrarisch gebied dat nu ook deel uitmaakt van leefgebied van steenuil. Bouwen op deze agrarische gronden zou ook tot effecten op steenuil leiden. De kans is groot dat bouwen op alternatieve locaties elders binnen de aangewezen uitbreidingslocatie ook de ruimtelijke kwaliteit zou aantasten, en dat dit ook negatieve effecten op een of meer beschermde soorten zou hebben. Ook voor die locaties is de kans groot dat een onthefing van de Wet natuurbescherming nodig zal zijn.

Door het plan mogelijk te maken in combinatie met beschermingsmaatregelen voor steenuil kan de functionele leefomgeving voor steenuil juist voor langere tijd goed geborgd worden. Een keuze voor een alternatieve locatie is daarom zowel voor steenuil als voor andere al dan niet beschermde soorten geen beter alternatief.

4.2 Behoud van functionele leefomgeving binnen het plangebied

Het is mogelijk om binnen het plangebied maatregelen te nemen zodat een deel van het gebied leefgebied voor steenuil blijft. Echter door de aanwezigheid van gras, ruigte en bomen is nu het hele plangebied van hoge kwaliteit als leefgebied. De inrichting van het perceel met tuinen en erven leidt tot vermindering van de kwaliteit als leefgebied. De bouw van woningen zelf leidt tot verlies aan oppervlakte steenuilbiotoop, en zal dus een negatief effect op het functioneel leefgebied hebben. Er zijn hoe dan ook aanvullende maatregelen nodig. Door deze maatregelen niet binnen het plangebied te nemen maar op aangrenzende gronden die in gemeentelijk beheer blijven, kan instandhouding van de functionele leefomgeving voor steenuil juist voor langere tijd goed geborgd worden.

4.3 Niet uitvoeren van de activiteiten

Een op korte termijn voor steenuil mogelijk gunstiger alternatief is om geen woningen te bouwen in het plangebied. Echter er is geen planmatig gebruik en beheer voor dit gebied door de huidige eigenaar. Zelfs niets doen zou ertoe kunnen leiden dat het plangebied op de lange termijn helemaal dichtgroeit met bomen en daardoor in kwaliteit achteruit gaat als leefgebied voor steenuil.

Het voorliggende plan omvat maatregelen om leefgebied voor steenuil actief te ontwikkelen en in stand te houden, zodat het plan op de termijn zelfs een positief effect zal hebben de kwaliteit van het leefgebied van de steenuilen. Daarom is het niet uitvoeren van het plan geen gunstiger alternatief voor de steenuil.

5 Ecologisch onderzoek

In het voortraject van de plannen is in 2019 door BügelHajema Adviseurs een ecologisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten van de ecologische inventarisatie zijn beschreven in de ruimtelijke onderbouwing die in het kader van het plan is opgesteld. Voor een uitgebreide omschrijving van de ecologische inventarisatie wordt verwezen naar bijlage 2. Hieronder volgen de voor de ontheffing relevante resultaten.

5.1 Steenuil

5.1.1 Onderzoek aanwezigheid

Tijdens het veldbezoek op 3 april 2019 is de aanwezigheid van twee mogelijke nestplaatsen voor steenuil (nestkasten) op percelen direct grenzend aan zowel oost- als westkant van het plangebied vastgesteld. Tijdens het veldbezoek is geen steenuil waargenomen en zijn geen braakballen van steenuil in het plangebied aangetroffen. De terreinen met de nestkasten konden echter niet betreden worden, zodat niet gezocht kon worden naar braakballen of andere sporen onder de nestkast. Na het vaststellen van de potentiële nestkasten is contact opgenomen met de Uilenwerkgroep van IVN De Waerdman Oost. Deze werkgroep controleert de kast aan de westzijde (perceel nr. 5, locatie 1 (zie figuur 2)) al enkele jaren, en deze kast wordt al enkele jaren gebruikt door een steenuilenpaar. In 2019 bleek bij een controle dat de kast in gebruik was en er twee eieren aanwezig waren. De nestkast van perceel nr. 5 is dus in gebruik als jaarrond beschermde nestplaats. Bij een latere controle bleek dat deze eieren niet zijn uitgekomen. Omdat de boom waarin deze nestkast hangt in slechte staat is, heeft de uilenwerkgroep het voornemen de kast in het najaar 2019 te verplaatsen naar locatie 1'. Of de nestkast aan de oostkant (bij huisnummer 3, locatie 2) in gebruik is, is op dit moment niet bekend. Hooguit gebruikt het paar van nummer 5 de nestkast momenteel als extra rustplaats. De twee nestkasten bevinden zich namelijk te dicht bij elkaar (50 m afstand) om twee paren steenuil te huisvesten, maar steenuilen staan erom bekend dat ze wel eens van verblijfplaats (nestkast) wisselen. Het enige andere broedpaar in de omgeving bevindt zich, voor zo ver bekend bij de Steenuilenwerkgroep, op circa 500 m ten oosten van dit gebied.

De conclusie is dat een gebruikte nestplaats van steenuil aanwezig is direct grenzend aan het plangebied, een vogelsoort met jaarrond beschermde nestplaatsen.

Legenda

Datum: 18-10-2019

Formaat: A-4

- Nestkast locatie 1
- Nestkast locatie 1'
- Nestkast locatie 2
- Verplaatsing nestkast
- Fourageergebied 200m

Figuur 2. Locatie van mogelijke verblijfplaatsen van steenuil en globale begrenzing van foerageergebied (bron luchtfoto ESRI Nederland)

5.1.2 Functie plangebied

Steenuil leeft volgens het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017) in gebied met grasland, liefst kort-begraasd, in combinatie met elementen met ruigte of verspreide bomen. Het grasland is van wat lagere kwaliteit en wordt wat minder intensief gebruikt, dit is in de omgeving van het plangebied vrij veel aanwezig. Elementen van hoge kwaliteit als foerageergebied zijn:

- overhoeken met ruigtebegroeiing, kruidenzomen;
- struwelen;
- takkenrillen, houtstapels, composthoppen en mesthoppen;
- hoogstamboomgaarden;

- struiken en bomen die noten of vruchten dragen;
- poel of vijver met flauwe oevers;
- moestuin;
- graan dat ongeogst in de winter blijft staan.

De nestkast op korte afstand van het plangebied vormt een in gebruik zijnde voortplantingsplaats van steenuil. Het plangebied biedt met een begroeiing van ruigte en wat verspreide bomen en struiken hoge kwaliteit foerageergebied dichtbij de nestplaats voor de steenuil. Het vormt daardoor een essentieel onderdeel van het functioneel leefgebied voor de aanwezige steenuilen.

Ook het perceel waar zich de nestkast bevindt vormt foerageergebied van hoge kwaliteit door de gevarieerde begroeiing van bomen, gras en struiken. Het leefgebied van een broedpaar steenuilen omvat 5 tot 30 ha, afhankelijk van onder andere de kwaliteit van het gebied en de leeftijd (ervaring) van de aanwezige steenuilen (Blj12, 2017). Dit betekent dat een gebied met een straal van circa 150 m zeker als leefgebied in aanmerking komt, eventueel uit te breiden tot 300 m. Omdat de nestkast waarschijnlijk wordt verplaatst van locatie 1 naar locatie 1', is in figuur 2 een cirkel van 200 m aangegeven als globale begrenzing van het leefgebied (150 m rond zowel de locaties 1 als 1'). Binnen dit gebied vallen vrijwel alle graslanden aan noord- en zuidzijde van de Nassau Dwarsstraat. Aan de zuidzijde hiervan ligt de Heidijk met ruige begroeiing en wat houtige elementen. Deze ligt buiten de cirkel van 200 m, maar nog wel binnen 300 m afstand. Het is waarschijnlijk dat deze ook tot het leefgebied van het broedpaar horen.

Het Kennisdocument Steenuil (Blj12, 2017) geeft aan dat er geen gunstige periode kan worden aangegeven om de activiteiten uit te voeren. Echter in de periode augustus tot en met januari, buiten de periode van de voortplanting, is steenuil minder kwetsbaar voor activiteiten die effect hebben op nestplaats of leefgebied van de steenuil.

5.1.3 Effecten

Door de voorgenomen inrichting van het plangebied wordt de functionaliteit van het leefgebied dat hoort bij de naast het plangebied aanwezige nestplaatsen van steenuil aangetast. Daarnaast kunnen op korte termijn de aanwezige steenuilen verstoord worden. Bij het onzorgvuldig uitvoeren van de werkzaamheden kan de nest- en verblijfplaats zelfs voor korte of langere tijd verlaten worden.

Voor langere termijn gaat het plangebied verloren als essentieel onderdeel van het foerageergebied voor steenuil. De gemeente acht het niet wenselijk om voorwaarden aan de groene inrichting van de te realiseren woningbouwkwavels te stellen, omdat dit moeilijk te handhaven is. Er wordt daarom rekening gehouden met het worstcasescenario dat het plangebied geheel verloren gaat als foerageergebied.

Er zijn geen andere activiteiten of toekomstige ontwikkelingen in de buurt van het plangebied bekend waardoor cumulatieve effecten ten aanzien van steenuil of andere beschermde soorten zijn te verwachten. Mogelijk zal het akkerbouwgebied ten zuiden van de Heidijk, op de rand van het leefgebied van de bij het plangebied verblijvende steenuil, worden ingericht als natuurgrasland (mondelinge

mededeling Van Mierlo, Natuurmonumenten). Dit zal echter niet tot verslechtering voor steenuil leiden, waarschijnlijk juist tot verbetering.

Op basis van bovenstaande is de conclusie dat tijdens de bouw verstoring van de nestplaats kan optreden en daarnaast kan voor langere tijd verlies van leefgebied optreden.

In hoofdstuk 6 zijn beschermingsmaatregelen uitgewerkt om verstoring tijdens de bouw te voorkomen en om extra foerageergebied van hoge kwaliteit te realiseren buiten het plangebied, dichtbij de nestplaatsen en bereikbaar via een veilige en aantrekkelijke vliegroute. Daardoor worden negatieve effecten voorkomen.

5.1.4 Staat van instandhouding

Steenuil is in Nederland een wijdverspreide, maar schaarse soort. In Nederland is over de periode van 1990 - 2017 sprake van een significante toename (minder dan 5% per jaar), over de laatste 10 jaren is er geen significante aantalsverandering (Sovon, 2019). De soort is met name in het westen en noorden van het land achteruit gegaan sinds 1975. De soort heeft een sterke binding met kleinschalig cultuurlandschap en komt veel tot broeden op of in de nabijheid van boerenerven.

De soort wordt op de Rode Lijst vermeld als 'kwetsbaar'. De Staat van Instandhouding van de steenuil als broedvogel in Nederland is matig ongunstig.

Indien er bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden geen beschermingsmaatregelen worden genomen, kan de verspreiding van steenuil op lokaal niveau afnemen. Op populatieniveau zal dit echter nauwelijks impact hebben. De steenuil komt in de provincie Noord-Brabant nog vrij veel voor. In de gemeente Heusden is bijvoorbeeld 60% van de nestkasten van steenuil bezet (mondelinge mededeling Van Delft, Uilenwerkgroep IVN De Waerdman Oost).

Bij het treffen van beschermingsmaatregelen, zoals deze in hoofdstuk 6 zijn opgenomen, worden zowel tijdens als na de werkzaamheden in het geheel geen negatieve effecten op de staat van instandhouding verwacht.

5.2 Overige soorten

Vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten

Als gevolg van de ontwikkeling gaan geen nestplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten of verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Mogelijk gebruiken sommige van deze soorten het plangebied als foerageergebied. Het betreffende gebied betreft slechts een zeer klein onderdeel van eventueel foerageergebied en in de omgeving is alternatief leefgebied in ruime mate aanwezig. Negatieve effecten of foerageergebied van deze soorten zijn daarmee uitgesloten.

Overige broedvogels

In de houtige beplanting in het plangebied kunnen een aantal vogelsoorten tot broeden komen, zoals merel, vink en houtduif. Door de ontwikkeling verandert het broed- en foerageergebied ook voor deze en andere vogelsoorten waarvan nesten niet jaarrond zijn beschermd. Voor de meeste van deze

algemene soorten zal het plangebied ook in de nieuwe situatie geschikt zijn als broedgebied. Vernietiging van bezette nesten van deze soorten is bij wet verboden.

Vrijgestelde amfibieën en zoogdieren

Tijdens de realisatie kunnen mogelijk verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdiersoorten verstoord of vernietigd worden en kunnen dieren gedood worden. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen onder de vrijstellingsregeling van de provincie Noord-Brabant bij ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling (artikel 3.10, lid 1 Wnb) zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is daarom een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet nodig. Wel blijft de algemene zorgplicht van toepassing.

Overige soorten

Als gevolg van de ontwikkelingen zijn negatieve effecten op andere beschermde niet-vrijgestelde soorten uitgesloten.

6 Beschermingsmaatregelen

Ten aanzien van steenuil worden maatregelen genomen om de functionaliteit van het leefgebied en de gunstige staat van instandhouding te waarborgen en worden maatregelen genomen om aan de zorgplicht te voldoen. In figuur 3 is aangegeven waar de locaties van te nemen maatregelen zijn

Figuur 3. Locatie van de compensatiestrook (maatregel 4) en de te handhaven bomengroep (maatregel 6) bij het plangebied (bron luchtfoto ESRI Nederland)

6.1 Maatregelen om de functionaliteit te waarborgen

Tijdens de bouwwerkzaamheden kan verstoring van steenuil optreden. Daarnaast gaat het plangebied door de bouw van woningen verloren als leefgebied voor steenuil. De gemeente acht het niet wenselijk om voorwaarden aan de groene inrichting van de te realiseren woningbouwkavels te stellen, omdat dit moeilijk te handhaven is. Daarom wordt rekening gehouden met het worstcasescenario dat het plangebied van 2.400 m² geheel verloren gaat als foerageergebied.

Hieronder worden maatregelen uitgewerkt om deze negatieve effecten te voorkomen of te mitigeren. Hiertoe worden hieronder beschreven:

- nieuw hoogwaardig foerageergebied creëren;
- maatregelen tijdens de bouwwerkzaamheden en voorbereiding daarvan;
- behouden en waar nodig creëren van een voor steenuil veilige en aantrekkelijke vliegroute van de twee nestplaatsen naar foerageergebied.

6.1.1 Compensatie voor verlies van foerageergebied hoge kwaliteit

In de naaste omgeving is veel kortgegraasd grasland beschikbaar, dat geschikt is als foerageergebied van lage kwaliteit. Echter natuurelementen met ruigte en houtige beplanting hebben een hoge kwaliteit als foerageergebied. Deze elementen zijn beperkt beschikbaar en hiervan gaat juist een deel verloren ten gevolge van het plan.

Er van uitgaande dat het gehele plangebied niet meer geschikt is als foerageergebied, gaat circa 2.400 m²) hoogwaardig foerageergebied verloren.

Voor de compensatie zijn de volgende randvoorwaarden toegepast:

- oppervlakte van minimaal 2.400 m²;
- binnen maximaal 300 m van de nestplaats, liefst binnen 200 m; dus globaal binnen de driehoek Nassaulaan - Heidijk - Lavendelweg;
- een veilige en aantrekkelijke vliegroute hiernaartoe;
- borging van adequate inrichting en beheer (realisatie op gemeentelijke grond, met ecologisch advies voor aanleg en beheer);
- inrichting met een combinatie van enkele in paragraaf 5.1 genoemde elementen met hoge kwaliteit als foerageergebied;
- realisatie voorafgaand aan graaf- en bouwwerkzaamheden in het plangebied zelf.

De gemeente heeft direct ten noorden van het plangebied, in de driehoek Nassaulaan - Nassau Dwarsstraat - Lavendelweg gronden in eigendom die nu als grasland in gebruik zijn. Deze gronden liggen binnen 200 m van de nestplaats en maken nu al deel uit van het leefgebied van steenuil als foerageergebied met lage kwaliteit. Van de totale oppervlakte van deze graslanden van 9.000 m², wordt circa 2.400 m² ingericht als hoge kwaliteit foerageergebied en de kwaliteit geborgd met een beheerplan (zie figuur 3).

Maatregel 1: Inrichting van een strook van 150 m x 16 m langs noordzijde van de Nassau Dwarsstraat met de 'hoogwaardige elementen'.

Dit betreft de volgende elementen die foerageergebied van hoge kwaliteit opleveren:

- een strook van 3 m breed met struweelhaag en knotbomen (50 m haag - 50 m knotbomen - 50 m haag);
- een strook van 2 m breed zoombegroeiing met hoge kruiden;
- een strook van 11 m breed met verspreide hoogstamfruitbomen.

Er kan een raster geplaatst worden tussen het blijvende grasland en de strook met hoogstamfruit, of tussen de strook met hoogstamfruit en de zoom. Langs de wegzijde kan eventueel ook een raster worden geplaatst, maar dat is niet noodzakelijk.

Het ontwerp van het nieuwe foerageergebied is weergegeven in figuur 4.

Figuur 4. Inrichting van de compensatiestrook (maatregel 1) (bron luchtfoto ESRI Nederland)

De inrichting per element is hieronder uitgewerkt, gebruik makend van adviezen van Het Brabants landschap en het Stimuleringskader Noord-Brabant (Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant, 2019).

1.1 STRUWEELHAAG

Gevarieerde inheemse struiken worden aangeplant, die verspreid in de tijd bloeien en later in het jaar vruchten dragen. Zo wordt de haag aantrekkelijk voor insecten en vogels. Een goede invulling is een mengsel van gele kornoelje - hazelaar - sleedoorn - gewone vlier - kardinaalsmuts - wilde liguster. Meidoorn kan worden toegepast tenzij dit risico's oplevert voor fruit- en sierteelt in de omgeving in verband met kans op ziekte-overdracht. De haag wordt geplant in 2 - 3 rijen, met plantafstand in de rij minimaal 0,50 - 1,00 m. Voor de aanplant wordt 2- of 3-jarig bosplantsoen van inheemse soorten gebruikt.

1.2 KNOTBOMEN

Over 50 m lengte worden knotbomen aangeplant. Hiervoor worden alleen inheemse bomen gebruikt. Schietwilg, zwarte els en gewone es zijn geschikte soorten. De plantafstand in de rij is circa

5 tot 10 m. Als plantmateriaal worden 'laanbomen' met minimale maat 10 - 12 gebruikt of 3-jarige onbewortelde wilgenstek.

1.3 ZOOM

De zoombegroeiing moet een 1 tot 2 m hoge begroeiing opleveren met ruigtesoorten en bloemen, die zaden en bloemen leveren voor insecten, vogels en kleine zoogdieren. Deze begroeiing kan vanzelf ontstaan door niet vaker dan 1 x per 2 jaar te maaien. Echter hier wordt inzaai geadviseerd met een geschikt kruidenmengsel om op korte termijn extra natuurwaarde te creëren, voor de periode dat de bomen en struiken nog moeten aanslaan. Hiervoor is graskruidenmengsel geschikt met inheemse soorten, die overblijvend en overwegend meer dan 60 cm hoog zijn.

1.4. HOOGSTAMFRUIT

Er wordt een rij fruitbomen aangeplant van liefst gevarieerde soorten. Er wordt gekozen voor hoogstamfruit omdat dit goed foerageergebied oplevert zowel in de bomen als in de ondergroei. Tevens kunnen de bomen op langere termijn geschikte nestplaatsen voor steenuil opleveren. De plantafstand bedraagt 10 tot 15 m, voor aanplant worden fruitbomen met minimale maat 8 tot 10 gebruikt. Rond de jonge bomen worden boomkorven aangebracht indien de ondergroei wordt beweid.

Aanleg vindt plaats voorafgaand aan de werkzaamheden in het plangebied, zo mogelijk al 1 tot 3 jaar eerder. Aanleg vindt plaats in de periode november tot en met januari. Dit is een goede planttijd voor houtige gewassen en valt tevens in de minder kwetsbare periode van steenuil, buiten de periode van de voortplanting. Daarmee wordt tevens de broedtijd van andere vogelsoorten vermeden. Voor inzaai van het kruidenmengsel is de periode augustus - september of maart - april beter geschikt. Als dit overdag plaatsvindt is dit niet verstorend voor steenuil en andere vogelsoorten.

Maatregel 2: Natuurgericht beheer

Aanleg vindt plaats op grond in eigendom van de gemeente Heusden, en de gemeente zal ook zorgen dragen voor natuurgericht beheer. Daarbij maakt zij zo veel mogelijk gebruik van adviezen van Het Brabants landschap en het Stimuleringskader Noord-Brabant (Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant, 2019).

6.1.2 Maatregelen tijdens de bouwwerkzaamheden en voorbereiding daarvan

Maatregel 3. Vegetatie kort maaien

De vegetatie wordt kort gemaaid ten minste een week voorafgaand aan de overige werkzaamheden, zodat algemene amfibieën en zoogdieren een kans hebben om een plek op te zoeken buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Maatregel 4. De kap, grond- en bouwwerkzaamheden in de minder kwetsbare periode

De kap van bomen en struiken, de grondwerkzaamheden en ruwbouw vinden plaats in de periode augustus tot en met januari, de minder kwetsbare periode buiten de periode van de voortplanting. Daarmee wordt tevens de broedtijd van andere vogelsoorten vermeden. Tevens vinden deze werk-

zaamheden plaats nadat het nieuwe foerageergebied van hoge kwaliteit is aangelegd (paragraaf 6.1.1)

Maatregel 5. Geluidsarm funderen

Bij de bouw van de fundering worden geen heiwerkzaamheden uitgevoerd, zodat verstoring door dit harde doordringende geluid wordt voorkomen. De woningen worden gefundeerd op staal.

Maatregel 6. Werkverlichting

De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd tussen 07:00 uur en 18:00 uur. Daardoor is werkverlichting hooguit op beperkte schaal noodzakelijk bij uitvoering van de werkzaamheden. Werkverlichting kan zorgen voor verstoring van steenuil en andere vogels en vleermuizen. Door de werkzaamheden zoveel mogelijk tijdens daglicht uit te voeren, worden negatieve effecten op steenuil (en andere vogels en vleermuizen) door lichtverstoring sterk beperkt. Daarnaast worden met betrekking tot verlichting de volgende maatregelen genomen om effecten tot een minimum te beperken:

- werkverlichting wordt niet ingeschakeld op plekken waar niet gewerkt wordt;
- werkverlichting wordt alleen gebruikt wanneer dit voor de veiligheid is vereist;
- werkverlichting wordt (onder donkere omstandigheden) pas ingeschakeld bij start van de werkzaamheden en uitgeschakeld als werkzaamheden beëindigd zijn;
- er wordt gewerkt met gerichte armaturen, waardoor lichtuitstraling naar de omgeving tot een minimum beperkt wordt.

6.1.3 Behouden of zo nodig creëren van een voor steenuil veilige en aantrekkelijke vliegroute

De twee steenuilkasten bevinden zich net buiten de west- resp. oostrand van het plangebied. Daar het tussenliggende gebied verloren gaat als leefgebied, is het essentieel dat steenuilen vanuit deze nestplaatsen het foerageergebied kunnen bereiken via een veilige en aantrekkelijke vliegroute.

Langs zowel de west- als de oostrand bevindt zich nu houtige beplanting die als vliegroute (en vluchtplaats bij dreigend gevaar) kan dienen.

De volgende maatregelen worden genomen om deze als vliegroute in stand te houden:

Maatregel 7. Behoud van de houtige beplanting langs randen open foerageergebied

De groep van 5 populieren in de zuidoosthoek van het plangebied wordt in stand gehouden. Deze vormt geen belemmering voor de ontwikkeling en wordt beschermd doordat voor kap een omgevingsvergunning noodzakelijk is.

Maatregel 8. Onderhoud van beplanting buiten de meest kwetsbare periode van steenuil

Zover onderhoud plaatsvindt met geluid producerende machines, vindt dit plaats in de periode augustus tot en met januari, buiten de meest kwetsbare periode van steenuil, en tevens buiten de broedtijd van andere vogels.

6.1.4 Overige maatregelen

In het kader van het plan worden verschillende maatregelen genomen om negatieve effecten op overige flora en fauna (anders dan steenuil) te voorkomen.

Broedseizoen vogels

De werkzaamheden vinden plaats buiten het broedseizoen, waarvoor de periode van 15 maart tot 15 juli wordt aangehouden. Indien onverhoopt toch broedende vogels worden aangetroffen, wordt op basis van het advies van een kundig ecooloog voldoende afstand tot het nest aangehouden en wordt de planning van de werkzaamheden indien nodig aangepast. Dit wordt toegepast in bovengenoemde maatregelen 3, 4, 5 en 8.

Werkverlichting

De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd tussen 07:00 uur en 18:00 uur. Daardoor is werkverlichting hooguit op beperkte schaal noodzakelijk bij uitvoering van de werkzaamheden. Werkverlichting kan zorgen voor verstoring van vogels en vleermuizen. Door de werkzaamheden zoveel mogelijk tijdens daglicht uit te voeren, worden negatieve effecten op vogels en vleermuizen sterk beperkt. Daarnaast worden met betrekking tot verlichting de volgende maatregelen genomen om effecten tot een minimum te beperken:

- werkverlichting wordt niet ingeschakeld op plekken waar niet gewerkt wordt;
- werkverlichting wordt alleen gebruikt wanneer dit voor de veiligheid is vereist;
- werkverlichting wordt (onder donkere omstandigheden) pas ingeschakeld bij start van de werkzaamheden en uitgeschakeld als werkzaamheden beëindigd zijn;
- er wordt gewerkt met gerichte armaturen, waardoor lichtuitstraling naar de omgeving tot een minimum beperkt wordt.

Dit wordt toegepast in bovengenoemde maatregel 6.

6.2 Maatregelen voor staat van instandhouding

Bij het treffen van beschermingsmaatregelen, zoals deze in paragraaf 6.1 zijn opgenomen, worden zowel tijdens als na de werkzaamheden in het geheel geen negatieve effecten op de staat van instandhouding verwacht. Extra maatregelen zijn niet nodig voor het waarborgen van de staat van instandhouding.

6.3 Maatregelen in het kader van zorgplicht

In voorgaande tekst worden al verschillende maatregelen genoemd die tevens invulling geven aan de zorgplicht.

7 Verantwoording

Het ecologisch onderzoek voor het project alsmede het opstellen van het voorliggende activiteitenplan is uitgevoerd door BügelHajema Adviseurs bv. BügelHajema Adviseurs bv is een allround adviesbureau voor ruimtelijke ordening en milieu en heeft een brede ervaring met het uitvoeren van ecologisch onderzoek en het opstellen van activiteitenplannen. Het bureau is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd voor het doen van veldwerk in het kader van de Wet natuurbescherming door het Netwerk Groene Bureaus (onthefing FF/75A/2014/061).

Het activiteitenplan is opgesteld door de heer ir. H. Kloen in samenwerking met collega's. De heer Kloen heeft een ruime ervaring met de ecologische toetsing van bouwprojecten het opstellen van activiteitenplannen.

Het activiteitenplan is grotendeels gebaseerd op het 'Kennisdokument steenuil - Athene noctua, versie 1.0 juli 2017 van BIJ12. Dit kennisdocument bevat ecologische informatie over de betreffende soort, regels voor bescherming, richtlijnen voor onderzoek en voorbeelden van beschermingsmaatregelen.

8 Bronnen

Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument steenuil - Athene noctua, versie 1.0 juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- Gemeente Heusden, 2009. Structuurvisie 'Ideeën voor een plek'.
- Gemeente Heusden, 2014. Woonvisie Heusden 2014-2024 'Dromen waarmaken'
- Sovon, 2019. Soortinformatie. Website geraadpleegd op 24-9-2019. <https://www.sovon.nl/nl/soortinformatie>
- Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant, 2017. Bijlage C - Pakketten fijne dooradering 25072017. <https://www.brabantslandschap.nl/ons-werk/advies-en-subsidie/subsidiemogelijkheden/subsidieregeling-groen-blauw-stimuleringskader-stika/>

Overige bijlagen aanvraag

- Bijlage 2: Ecologische inventarisatie Nassau Dwarsstraat, Vlijmen. BügelHajema Adviseurs, 15 april 2019.

Colofon

Opdrachtgever

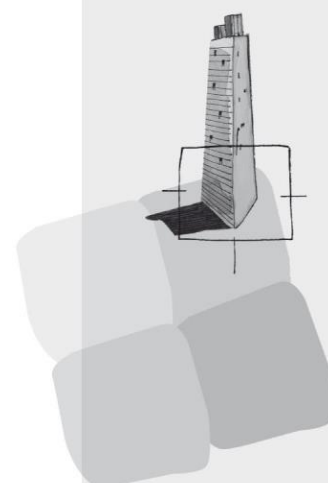
Gemeente Heusden

Rapport

De heer H. Kloen
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

099.00.15.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort

T 033 465 65 45

F 033 461 14 11

E

amersfoort@bugelhajema.nl

W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort